

Vážení delegáti Sněmu AV ČR,

s velkými obavami sledujeme současný vývoj kolem financování vědy a výzkumu (VaV) v ČR, zejména situaci s institucionálním financováním AV ČR. Je zřejmé, že situace je vážná a že AV musí nyní bojovat o přežití. Obracíme se na Vás tímto prostřednictvím, abychom Vám sdělili náš pohled na to, jak by na současnou kritickou situaci měla AV reagovat.

Základní a nejdůležitější premisou pro jakékoli kroky je to, aby **AV nevystupovala proti zájmům VŠ** - jinak to bude vždy AV, kdo bude tahat za kratší konec. Naopak je třeba situaci stavět na principu **boje za kvalitní základní a aplikovaný výzkum na AV a VŠ**. Z tabulky návrhu vývoje rozpočtu na VaV vyplývá, že prostředky se budou postupně krátit nejen AV, ale i MŠMT a to hlavně ve prospěch MPO a TAČR, takže situace jednoznačně ukazuje na přesun financí ze základního výzkumu směrem k aplikovanému (nebo ještě spíše k průmyslovému vývoji). Ideální by nyní bylo najít společnou strategii s výzkumnými universitami, které na redukci základního výzkumu rovněž dlouhodobě prodělávají. Náš přístup by zároveň neměl vyznít jako snaha o oslabení aplikovaného výzkumu, který každá vláda musí a bude podporovat. Argumenty se musí vést po linii, že jen z nejkvalitnějšího základního výzkumu mohou vzejít významné inovace a aplikace a že na AV je kvalitní aplikovaný výzkum také významně zastoupen.

Druhou, stejně významnou věcí pro vyjednávání musí být **jistá míra sebereflexe AV ČR** a ochoty **zefektivnit** svůj provoz. Podle našeho názoru by měla AV soustavně vyvíjet tlak na ústavy a týmy ke zlepšování, protože jen při výrazně lepší produktivitě a efektivitě ve srovnání s ostatními institucemi VaV si může AV dlouhodobě obhájit svoji existenci. Je zřejmé, že současný systém hodnocení VZ na AV, kdy komise skoro všechny ústavy dá do kategorie A je nevyhovující a nevede k vyšší efektivitě. AV by měla přijít s novým velmi rigorózním hodnocením (kritériem musí být srovnání se světovou špičkou daných oborů) vedoucím k rozdělení ústavů do alespoň 5 výkonnostních kategorií s výraznou diferenciací financování, jejímž důsledkem musí být v oprávněných případech i zrušení, sloučení nebo redukce neproduktivních ústavů. Toto hodnocení musí zároveň jít až na úroveň jednotlivých vědeckých týmů se stejnými důsledky v diferenciaci financování a obsazování prostor v rámci ústavů. Výsledkem by mělo být skutečně výrazné zvýšení kvality podle mezinárodních kritérií a posílení nejlepších mezinárodně kompetitivních ústavů a skupin.

Je zřejmé, že největším problémem plánovaného modelu institucionálního financování je fakt, že se rozděluje příliš nízká částka, která v důsledku krize nebude valorizována a v důsledku nevhodné politiky RVV je špatně rozdělena. Pro VŠ to představuje jen určitý bonus k penězům za výuku (které jim základní provoz a platy zajistí), zatímco pro AV a její ústavy jde o jediný zdroj institucionálního financování, který sotva pokryje provoz a platy. V současné době je zřejmé, že k určité redukci rozpočtu AV pravděpodobně dojde. I přesto by se AV měla zavázat provést takové kroky k zefektivnění, které i při tomto případném snížení rozpočtu umožní rozvoj a zkvalitňování vědy na AV. Při chystaném nižším poměru institucionálního a účelového financování VaV bude vývoj zřejmě směřovat k nižšímu zastoupení permanentních vědeckých pracovníků a naopak vyššímu zastoupení účelových pracovníků placených z grantů a nutnosti větší flexibility týmů (podle aktuální úspěšnosti v získávání grantů), což je model poměrně běžný v řadě vyspělých zemí.

V neposlední řadě je třeba výrazně přidat na popularizaci úspěchů a významných výsledků AV se zvláštním důrazem na společné projekty s VŠ. AV musí být vnímána jako excelentní vědecká instituce komplementární k výzkumu na VŠ, s nimiž velmi intenzivně spolupracuje.

Děkujeme za zvážení naší výzvy a přejeme si, aby se Sněm shodl na strategii a taktice vedoucí k uspokojivému vyřešení situace a zlepšení vědeckého výkonu i postavení AV ČR.

V Praze 12. 6. 2009

Podepsaní (v abecedním pořadí):

Doc. RNDr. Svatopluk Civiš, CSc. (ÚFCHJH AVČR)
Prof. Ing. Jiří Čejka, DrSc. (ÚFCHJH AVČR)
Doc. RNDr. Rudiger H. Etrich, PhD. (ÚSBE AVČR)
Doc. RNDr. Miroslav Fojta, CSc. (BFÚ AVČR)
Ing. František Foret, CSc. (ÚIACH AVČR)
Doc. Ing. Michal Hocek, DSc. (ÚOCHB AVČR)
Doc. RNDr. Marek Jindra, CSc. (BC AVČR)
Doc. Mgr. Pavel Jungwirth, DSc. (ÚOCHB AVČR)
Prof. Tomáš Jungwirth, Ph.D. (FZÚ AVČR)
Mgr. Filip Kadlec, Dr. (FZÚ AVČR)
Mgr. Michal Koblížek, PhD. (MBÚ AVČR)
Doc. Ing. Irena Kratochvílová, PhD. (FZÚ AVČR)
Prof. Ing. Vladimír Křen, DrSc., FRSC (MBÚ AVČR)
RNDr. Petr Kužel, PhD. (FZÚ AVČR)
Doc. Ing. Martin Lísal, DSc. (ÚCHP AVČR)
Prof. RNDr. Julius Lukeš, CSc. (BC AVČR)
Prof. RNDr. Ivo Nezbeda, DrSc. (ÚCHP AV ČR)
Doc. Ing. Miroslav Oborník, PhD. (BC AVČR)
Mgr. Jiří Pittner Dr. rer. nat. (ÚFCHJH AVČR)
Doc. RNDr. Ondřej Prášil, PhD. (MBÚ AVČR)
Mgr. Petr Svoboda, PhD. (ÚMG AVČR)
Prof. RNDr. Jiří Šponer, DrSc. (BFÚ AVČR)
Ing. Vladimír Ždímal, Dr. (ÚCHP AV ČR)